

Bulletin 29/90

ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD

K usnesení vlády ČSFR č. 743
ze dne 25. října 1990 bod I.

Zásady státní politiky v oblasti vědy a výzkumu

Vláda České a Slovenské Federativní Republiky schválila 25. října 1990 zásady státní politiky v oblasti vědy a výzkumu s připominkami a uložila příslušným ministrům a vedení Akademie vypracovat a předložit do 31. března 1991 návrh zásad zákona o vědě a výzkumu a do 30. září 1991 obsahové zaměření státní politiky ve vědě a výzkumu včetně organizačního uspořádání, finančního zabezpečení a systémových změn ve vztazích vědy, výzkumu a vysokých škol.

Dále má být vladě předložen do konce dubna 1991 návrh vyhlášky na udělování grantů a návrh vyhlášky na zadávání, tvorbu a hodnocení výzkumných projektů ve vazbě na zásady zákona o vědě a výzkumu.

1. Státní politika ve vědě a výzkumu je založena na podpoře obecných funkcí vědy a výzkumu v demokratických společnostech. Ve vědě jde především o funkce poznávací, výchovné, vzdělávací a kulturní. Výsledky vědy jsou předmětem obecného zájmu, jsou součástí kultury a přispívají k národnímu bohatství. Vědecká práce na jedné straně a výchova k tvorivé práci na straně druhé, jsou přirozeně spojenými činnostmi, které tvoří integrovaný celek.

Ve výzkumu jde především o funkci inovační zaměřenou na rozvoj společnosti. Přitom státní politika podporuje nezbytnou integraci vědy a výzkumu se světem.

2. Stát zaručuje právo na svobodnou vědeckou a výzkumnou práci, a to kolektivní i jednotlivců. Tato svoboda je spojena s odpovědností tvůrčího pracovníka. Svobodná vědecká soutěž je základem systému, ve kterém se uplatní jak snaha komunity tvůrčích pracovníků, tak zajmy společnosti. Rozvoj vědy a výzkumu je založen na principu demokracie a plurality, a to jak řešení vědeckých a výzkumných problémů, tak i ziskávání a využívání finančních a ekonomických zdrojů jejich podpory. Organizační uspořádání vědeckých a výzkumných institucí a kolektívů musí být proto flexibilní a umožňovat různé formy kooperace a integrace vysokých škol a dalších vědeckých pracovišť. Přitom je nutno důsledně dbát na efektivnost vynakládání rozpočtových prostředků na vědu a výzkum v souladu s veřejným zájmem, včetně aplikace jejich výsledků v hospodářské praxi v souladu s připravovanou státní strukturální politikou.

Základní přístup v dané oblasti spočívá v postupném, ale rychlém přechodu od výlučně institucionálního financování vědy a výzkumu k výčlenění účelné části prostředků pro účelovou selektivní státní podporu vybraných vědeckých a výzkumných projektů podle jejich úspěšnosti v soutěži.

3. **Odpovědnost** za formulaci a aktualizaci státní politiky ve vědě a výzkumu jako součásti sociálně-ekonomické strategie státu má federální ministerstvo pro strategické plánování ve spolupráci s ministerstvem hospodářské politiky a rozvoje a ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, ministerstvem hospodářské strategie a ministerstvem školství, mládeže a sportu Slovenské republiky, Československou a Slovenskou akademii věd. Věcná i systémová náplň státní politiky ve vědě a výzkumu bude zpracována za účasti ostatních státních orgánů, reprezentativních subjektů vědecké i výzkumné obce, vysokých škol a odborné veřejnosti. Cílem je dosahovat při návrhu strategických řešení **co nejsířšího konsensu zúčastněných stran**.
4. Zabezpečení hlavních zásad státní politiky ve vědě a výzkumu vyžaduje vytvořit odpovídající legislativní, finanční, organizační a systémové předpoklady v souladu s postupem realizace ekonomicke reformy s účinností od 1. 1. 1992. Rok 1991, kdy ještě nebudou vytvořeny potřebné mechanismy a stabilizovány požadavky státní a hospodářské sféry na vědu a výzkum, je považován za přechodné období. I v tomto období je však nutno, aby státní politika ve vztahu k vědě a výzkumu respektovala jak možnosti státního rozpočtu, tak i dlouhodobé potřeby vědy a výzkumu.
5. Formulace cílového systému státní podpory vědy a výzkumu vyžaduje vypracování odpovídajících legislativních opatření. Dosud existuje pouze zákon o vysokých školách. Hlavní legislativní normou pro cílový stav bude zákon o vědě a výzkumu, který bude upravovat vztah státu a jednotlivých subjektů vědy a výzkumu, vytvoření učené společnosti, další vývoj soustavy vědeckých pracovišť, působících v součastnosti v rámci ČSAV a SAV a zřízení fondů pro vědu a výzkum. Toto opatření umožní postupně přiblížení našich institucionálních struktur v oblasti vědy, výzkumu a vysokých

škol situaci ve vyspělých zemích. V souladu s tímto cílem bude stát podporovat rozvoj výzkumu zejména základního na vysokých školách tak, aby zaujal rovnocenné postavení v celkové struktuře výzkumu.

6. **Financování vědy a výzkumu** v cílovém stavu s účinností od 1. 1. 1992 bude členěno na financování institucionální prostřednictvím rozpočtových kapitol a na financování účelové prostřednictvím fondů vědy a výzkumu, přičemž bude státní politika podporovat postupné zvyšování podílu účelového financování.

7. Financování vědy a výzkumu bude vyhrazena zvláštní kapitola v rozpočtu republiky i federace a to v členěni na institucionální a účelové prostředky. Do federálního rozpočtu bude být kapitolu předkládat federální ministerstvo pro strategické plánování.
8. Jako součást zákona o vědě a výzkumu budou s účinností od 1. 1. 1992 vytvořeny fondy pro vědu a výzkum na federální a republikové úrovni. Přístup k této fondům bude umožněn všem subjektům, které se mohou zároveň ucházet i o prostředky jiných fondů, např. na podporu životního prostředí, zdraví lidu apod. Příspěvek státu do federálního fondu vědy a výzkumu bude každoročně zahrnut do kapitol federálního rozpočtu pro vědu a výzkum. Podpory jednotlivým projektům z tohoto fondu budou udíleny na základě přihlášek, které budou konkursním způsobem posouzeny v orgánech fondů, v nichž budou zastoupeni volení i jmenovaní zástupci vědecké komunity, zahraniční experti, státní orgány a další účastníci.

9. Účelové finanční prostředky mohou získávat jednotlivci i týmy, zabývající se vědeckou a výzkumnou prací a působící

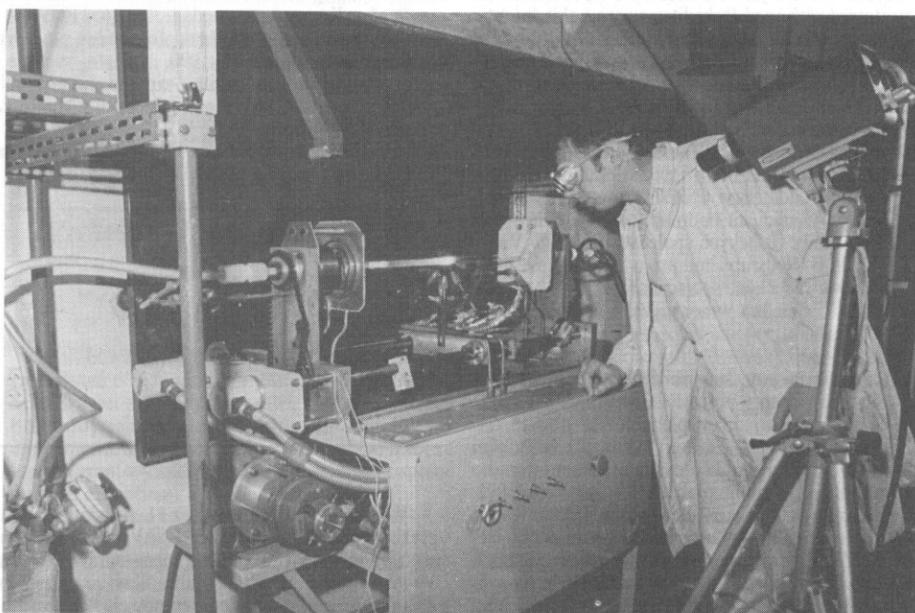
– v samostatných organizacích, jejichž prevažujícím předmětem činnosti je vědecká nebo výzkumná činnost a jež budou hospodařit jako hospodářské nebo příspěvkové organizace,
– na vysokých školách, ve zdravotnictví, v kulturních zařízeních, a podobných institucích veřejného zájmu,
– na pracovištích výzkumu a vývoje a v dalších podnicích nezávisle na vlastnických poměrech, hospodařících podle všeobecných pravidel,
– jako jednotlivci.

V průběhu roku 1991 je nutno vytvořit předpoklady pro vydání rozpočtových organizací ve vědě a výzkumu na typy příspěvkových organizací.

10. **Objem rozpočtových prostředků na vědu a výzkum v roce 1991** by měl odpovídat nominální výši této prostředků poskytovaných v roce 1990.
11. **Příprava ročníku 1991** bude zaveden v rámci ČSAV a SAV případně v rámci vysokých škol systém vnitřních grantů. FMSP navrhuje v r. 1991 pro ČSAV podíl účelových prostředků pro vnitřní granty ve výši 25 % z celkových neinvestičních prostředků rozpočtu ČSAV s tím, že definitivní podíl tétoho prostředků bude stanoven jednáním s FMF. Zkušenosť z tohoto systému bude uplatněna při zřízení všem přistupného grantového systému v rámci fondu pro vědu a výzkum od 1. 1. 1992.

12. Počínaje rokem 1991 bude zaveden systém výzkumných projektů orientovaný především na řešení vědeckých problemů státní strukturální politiky. Technicko-ekonomická zadání tétoho projektu budou připravována jak na úrovni centra, tak z iniciativních návrhů hospodářské sféry a jednotlivců. Účelové přidělení rozpočtových prostředků federace na smluvním základě bude vázáno na výsledky konkursního řízení a expertizního posouzení nezávislými československými, případně zahraničními odborníky.

13. Od 1. 1. 1991 budou ve smyslu připravovaného nařízení vlády ČSFR o financování státních podniků a výzkumných organizací, neinvestiční náklady na vědu a výzkum bez mezení součástí nákladů organizací.
14. Od 1. 1. 1991 bude možno v souladu se zákonem o duchodové dani (§ 26 odst. 2) a zákonem o odvodech (§ 25) poskytovat organizacím vědy a výzkumu úlevy z odvodů a daní.



Ze zápisu 13. zasedání Výboru prezidia pro řízení pracovišť ČSAV konaného dne 13. listopadu 1990

Zasedání Výboru prezidia za účasti členů předsednictva Komory volených zástupců pracovišť ČSAV zahájil a řídil V. Hančil.

II. Návrh na změnu vedení Encyklopedického institutu ČSAV

Písemný návrh uvedl E. Neustupný s tím, že je předkládán na základě žádostí PhDr. J. Wanneru, CSc. o uvolnění z funkce ředitele EI ČSAV z důvodu jeho odchodu do služeb FMZV. Současně informoval o žádosti rady EI ČSAV, aby v textu inzerátu, kterým bude vypisován konkurs na nového ředitele, byl akcentován požadavek, aby uchazeč o toto místo měl nakladatelské zkušenosti. V diskusi byla otevřena otázka vhodnosti přechodu býv. vedoucích pracovišť ČSAV z období tzv. normalizace do funkcí v rámci zahraničních služeb.

Výbor prezidia ve smyslu § 17 pism. c) a § 22 prozatímních stanov:

- 1) odvolává PhDr. J. Wanneru, CSc. z funkce ředitele Encyklopedického institutu ČSAV s účinností ke dni 30. 11. 1990,
- 2) povídá prozatímním řízením Encyklopedického institutu ČSAV RNDr. Miloslavu Lavičkovou s účinností od 1. 12. 1990,
- 3) ukládá A. Šachovi zajistit vypsání konkursu na funkci ředitele Encyklopedického institutu ČSAV do 20. 11. 1990,
- 4) ukládá E. Neustupnému
 - a) předložit Výboru návrh na složení konkurní komise pro výběr ředitele Encyklopedického institutu ČSAV,
 - b) připravit v součinnosti s A. Kostlánem dopis na FMZV do 16. 11. 1990.

III. Redlokací pražských pracovišť ČSAV a výstava Akademie po roce 1990

Návrh uvedl P. Vlasák s tím, že kritická dislokacní situace pracovišť ČSAV způsobená především důsledky noveho zákona o nájme a pronájmu nebytových prostor a uvolňování cirkevních objektů vyžaduje provést částečnou redlokaci ploch Akademie a zároveň přípravu vybraných stavebních akcí po roce 1990. Materiál vychází z řady jednání s pracovišti a závěrů komise pro posuzování stavebních akcí a dislokace. Navrhují řešení dislokačních problémů bezprostředně ohrožujících z provozních důvodů existenci vědeckovzkumných ústavů ČSAV. V diskusi bylo poukázano na některé nejasnosti navržených záměrů, zejména při dislokaci ÚČSL ČSAV a jeho soustředění v jedné lokalitě. Pokud jde o výběr investičních prací, rekonstrukčních a modernizačních akcí po roce 1990, bylo dohodnuto odložit jeho schválení s ohledem na to, že doposud není znám objem finančních prostředků Akademie pro tyto účely. Před zářejším stavbou a rekonstrukcí objektů je rovněž nutno vyjasnit otázky vlastnických vztahů u některých objektů.

Výbor prezidia

1. schvaluje dislokační opatření dle tabulky 1 s výjimkou bodu 4, týkajícího se dislokace Ústavu pro českou a světovou literaturu ČSAV,
2. ukládá P. Vlasákoví
 - a) projednat dislokační otázky s Jednotou čs. matematiků a fyziků při ČSAV a Ústavem pro českou a světovou literaturu ČSAV a předložit Výboru prezidia návrhy řešení do 31. 12. 1990,
 - b) předložit Výboru prezidia, s ohledem na finanční možnosti ČSAV v příštím období, návrh přípravy a realizace stavebních akcí a rekonstrukčních prací v ČSAV po r. 1990.

IV. Návrh na vymezení pravomoci rad pracovišť ČSAV

E. Neustupný informoval o žádosti některých rad společných pracovišť ČSAV přesně stanovit jejich pravomoc. Předložený návrh připravený po konzultacích s V. Knappem a J. Veleminským sleduje především kompetentnost rozhodování a posílení odpovědnosti ředitelů při plnění úlohy společných pracovišť ČSAV jako hospodářských subjektů. V rámci diskuse byly dohodnuty konkrétní úpravy textu záhad.

Výbor prezidia

1. podle § 42 odst. 3 prozatímních stanov ČSAV se usnáší na tétočto pravomocech rad společných pracovišť ČSAV:
 - a) radu pracoviště volí tajným hlasováním všichni zaměstnanci pracoviště. Ředitel není členem rady

pracoviště, avšak účastní se jejího jednání, b) rada pracoviště se vyjadřuje k zásadním a konceptním otázkám činnosti pracoviště a k organizačním změnám pracoviště, dává v této oblastech řediteli (vedoucímu) pracoviště doporučení ke zlepšení činnosti nebo organizace pracoviště, c) jednou ročně nebo, jsou-li pro to závažné důvody i jindy, hodnotí činnosti pracoviště a výsledek hodnocení se stanoviskem řediteli, předkládá Výboru prezidia pro řízení pracovišť ČSAV,

d) radu pracoviště svolává její předseda nejméně dvakrát ročně. Požádá-li o svolání rady více než jedna třetina jejich členů nebo ředitel (vedoucí) pracoviště, je předseda povinen svolat ji nejdéle do týdne,

2. ukládá A. Šachovi seznámit s tímto vymezením pravomoci rad společná pracoviště ČSAV.

V. Návrh změn v složení Ediční rady ČSAV

Návrh uvedli E. Neustupný a J. Macek. Návrh na doplnění složení Ediční rady ČSAV vychází z doporučení oddělení věd, Rady pro vědecko-populární literaturu a Rady vědeckých společností při ČSAV. V diskusi bylo kriticky poukázano na nedostatečné zastoupení technických věd v Ediční radě ČSAV. V zájmu objektivnosti a rovnoměrného zastoupení vědních oblastí bylo dohodnuto posoudit do konce roku 1990 ve Výboru prezidia celkové složení členů Ediční rady ČSAV. Návrh na členství v Ediční radě ČSAV dr. J. Folty z Historického ústavu ČSAV byl změněn na jeho přizvávání na zasedání Ediční rady.

Výbor prezidia

1. odvolává z Ediční rady ČSAV
RNDr. Vladimíra Dvořáka, DrSc. (FSÚ ČSAV), Dr. Bedřicha Moldána, (MŽP ČR),
RNDr. Evi Streiblovou, DrSc. (MBÚ ČSAV) a děkuje jím za vykonanou práci,
2. jmenuje novými členy Ediční rady ČSAV
RNDr. Josefa Cudlinu, CSc. (MBÚ ČSAV), prom. fyz. Jiřího Dvořáka (FZÚ ČSAV), PhDr. Jaroslava Kolára, Csc. (ÚČSL ČSAV), prom. PhDr. Miloslava Komárka, DrSc. (Palackého univerzita),
RNDr. Michala Rotha, CSc. (ÚIAČH ČSAV), PhDr. Pavla Spunara, CSc. (UKS ČSAV), RNDr. Milana Ullricha, CSc. (ÚTIA ČSAV),
3. ukládá J. Mackovi, předsedovi ER ČSAV,
 - a) učinit opatření k provedení bodu 1 a 2 tohoto usnesení.
 - b) předložit Výboru prezidia k posouzení celkové složení Ediční rady ČSAV do 15. 12. 1990.

VI. Návrh na zrušení slevy pro členy vědeckých společností při ČSAV v prodejně nakladatelství ČSAV Academia

Návrh uvedl E. Neustupný, který podporil žádost ředitelky ČSAV Academia o zrušení 20% slevy pro členy vědeckých společností při ČSAV při nákupu vědecké literatury. V diskusi bylo upozorněno na ztrátovost větší vědecké literatury a nakladatelství ČSAV Academia jako celku, která vede i k potřebě zrušení těchto výhod. Zároveň bylo doporučeno návrh projednat s Radou vědeckých společností při ČSAV.

Výbor prezidia

1. souhlasí s zrušením 20% slevy členům vědeckých společností při ČSAV při nákupu publikací v prodejně nakladatelství ČSAV Academia v Praze 1, Vodičkově ulici, za podmíny souhlasného vyjádření Rady vědeckých společností při ČSAV,
2. ukládá E. Neustupnému projednat tuto záležitost s Radou vědeckých společností při ČSAV a informovat o výsledku Výboru prezidia na příštím zasedání.

VII. Projednání programu plenárního zasedání Komory volených zástupců pracovišť ČSAV

S programem jednání pléna KVZP dne 16. 11. 1990 seznáml V. Hančil, který zdůraznil, že jednání by mělo být věnováno především otázkám interního grantového systému na pracovištích ČSAV v r. 1991. V této souvislosti požádal členy předsednictva KVZP, aby tento aktuální záměr podpořili v jednání s členy KVZP. Předmětem diskuse byl návrh zástupců KVZP z chemických ústavů, aby jednání bylo věnováno i dalším otázkám dohodnutým na společně schůze této zástupců dne 8. 11. 1990. V této souvislosti

bylo dohodnuto, že tyto problémy budou projednávány až po uzavření jednání ke grantům.

Za účasti prof. J. Kouteckého a B. Velického byly podroběny diskutovány zásady a způsob voleb do oborových rad a vědecké rady GA ČSAV na plénu KVZP. Vzhledem ke stavu rozpracovanosti a nedostatkům ve složení kandidátek bylo doporučeno, aby volba členů grantových orgánů byla provedena formou korespondenčních voleb. Jejich výsledky vyhodnotily volební komise vyvolené na jednání pléna KVZP. V tomto směru bude upraven i volební řád pro volbu do grantových orgánů. V obšírné rozpravě k této otázce bylo upozorněno na nebezpečí, které může tento způsob přinést při prosazování parikulárních zájmů.

Výbor prezidia doporučuje plenárnímu zasedání KVZP ČSAV, aby volby do oborových rad a vědecké rady Grantové agentury ČSAV se uskutečnily formou korespondenčních voleb s termínem zaslání kandidátek do 30. 11. 1990 a aby výsledky voleb vyhodnotila volební komise ve složení schváleném KVZP ČSAV.

VIII. Úkoly předsednictva Komory volených zástupců pracovišť ČSAV

V. Hančil seznámil účastníky jednání s textem usnesení ze schůze zástupců KVZP chemických ústavů z dne 8. 11. 1990, které se týká kritiky současného stavu v informovanosti jednotlivých ústavů o situaci v Akademii. V této souvislosti byl podpořen návrh uvedené schůze, aby z širšího předsednictva Komory bylo vyděleno 12 členů, kteří nejsou členy Výboru prezidia pro řízení pracovišť ČSAV, a vytvořilo se tak předsednictvo Komory, které bude pracovat odděleně od Výboru. Svou činností bylo zaměněno na aktivizaci práce Komory, na přípravu programu plenárních zasedání a oboustranný přenos informací a návrhů mezi Výborem a ústavem. V zájmu zlepšení informovanosti bylo zároveň navrženo pořádání pravidelných briefingu, a to každé úterý od 8–9 hodin v budově prezidia ČSAV, Národní 3, Praha 1.

Výbor prezidia

1. bere se souhlasem na vědomí přednesené návrhy,
2. povídá V. Hančila, aby s témito návrhy seznámil členy Komory volených zástupců pracovišť ČSAV dne 16. 11. 1990.

IX. Návrh zásad zákona o České akademii věd

Návrh, připravený Komisi pro další zpracování nového zákona ČNR o České akademii věd, uvedl V. Hančil. V rozpravě byly vyjASNĚNY a upřesněny formulace navržených zásad č. 5(2 a 3), 6 a 7.

Výbor prezidia

1. schvaluje předložený návrh zákona o České akademii věd s připominkami,
2. povídá pracovní skupinu ve složení V. Knapp, P. Lukáš a M. Straškrabu dopracováním návrhu ve smyslu diskuse,
3. ukládá V. Hančilovi
 - a) zajistit předání schválené verze návrhu zásad členům Komory na zasedání dne 16. 11. 1990,
 - b) stanovit pro předložení připomínek pracovišť ČSAV lhůtu do 10. 12. 1990,
 - c) předložit novou verzi po zapracování připomínek pracovišť ČSAV a po projednání v komisi ke schválení Výboru,
4. ukládá A. Šachovi zabezpečit připomínkové řízení k návrhu zásad na pracovištích ČSAV.

Oprava

V Bulletinu č. 26 v zápisu z 11. zasedání Výboru prezidia pro řízení pracovišť ČSAV došlo na první straně pod bodem 2 záměně jmen – správný text zní Výbor prezidia ukládá J. Zahradilovi ... (a nikoliv Zahradníkovi). Za tuto nepříjemnou chybu se jmenovánu i čtenářům Bulletinu omlouváme.

K průběhu pléna Komory volených zástupců pracovišť ČSAV

16. listopadu 1990 v kině Orlik se sešlo plénum Komory. Na pořadu jednání byly tentokrát především otázky spojené s ekonomickou situací ČSÁV v roce 1991 a s organizací Grantové agentury. Po úvodním slovu V. Hančila připomněl v referátu k první zmíněné problematice P. Vlasák, že právě léta 1991–92 budou pro Akademii nejkritičtější. V příštím roce by se měla zvola záhlubě v příspěvkovou organizaci, což se zdá být ze čtyř variant změny ekonomického modelu v našem případě nejvýhodnější. P. Vlasák dále zdůraznil, že Akademie ponese následky ekonomických změn jako celek, zádný ústav nemůže tezt výhod ziskaných v minulosti (to se týká především otázky vyšších nájemného). Závěrem referátu byli přítomni seznámeni s plným zněním „Zásad státní politiky v oblasti vědy“, které přijala vláda ČSR. Zásady objektivní odrážejí potřeby vědecké komunity, což je i zásluhou týmu pod vedením B. Velického, a proto mu jménem pléna i Výboru pro řízení pracovišť V. Hančil za tu práci poděkoval.

V dalším bodě jednání bylo voleným zástupcům představeno předsednictvo Grantové agentury – prezident J. Koutecký, viceprezidenti B. Velický, F. Šmahel a Herman (poslední jmenovaný se z vážných důvodů pléna nemohl zúčastnit), dále pak tajemník GA K. Setínek. Po krátkém proslovu Kouteckého, který vyzval všechny přítomné k odpovědné volbě, se jednání soustředilo na projednávání zásad GA a návrhu volebního řádu. Právě tyto dva body vyvolaly bouřlivou diskusi, v níž byly brány v pochybnost i základní principy GA (v plném znění byl členem dopis čl. kor. A. Holého), a proto se dokonce v této fázi diskuse muselo přikročit k hlasování „GA ano či ne“. (V této souvislosti je na místě uvést výsledky tohoto hlasování: nikdo nebyl proti, 8 přítomných se zdrželo, ostatní byli pro). Další diskuse již směřovala k upravě některých bodů předložených materiálů (viz usnesení). Po zapracování připomínek bylo „Složení rad GA ČSAV“ schváleno.

Dalším bodem, kolem něhož se rozvinula diskuse, byla otázka způsobu volby, tj. bude-li se volit v koších podle oborů či univerzálně. Po vyjasnění přístupů, kdy se argumentovalo ctí a důvěrou na jedné straně a nedůvěrou a obavami o osud oboru na straně druhé, byla schválena varianta univerzálního hlasování s omezeným počtem hlasů. Po ujasnění otázek tzv. koaličních kandidátů (nebudou na hlasovacích lístech označeny), kooptací členů OR a omezení počtu zástupců jednoho ústavu v jedné OR, byl přijat i volební řád a to společně s předloženým návrhem na složení volební komise (viz usnesení).

Po přestávce se pozornost pléna soustředila na stanovisko vědecké rady ÚMG k dopisu Výboru prezidia pro řízení pracovišť z 26. 10. 1990. Po bouřlivé diskusi se plénum Komory jednoznačně postavilo za myšlenky obsažené v tomto dopisu. Dalším významným vkladem do diskuse bylo stanovisko volených zástupců z chemických ústavů z dne 8. 11. 1990, které tlumočil B. Schneidner. Poukazovalo se v něm na špatný kontakt mezi Výborem a plenem Komory, na nutnost důslednejšího zapojení dalších členů předsednictva Komory. Diskuse skončila připomínkami k otázce postgraduálního studia v ústavech ČSAV. Přítomní vyslovili podporu Výboru i při jednání o těchto otázkách. Na závěr bylo přijato usnesení, které Bulletin ČSAV přináší v plném znění.

Alena Mišková

Profesor D. I. Edwards žádá

o grant:

Deset přikázání

Prof. Edwards z londýnské Polytechniky žádal ve svém životě o řadu grantů a ještě o více rozhodoval. Sestavil deset základních pravidel, kterými by se měl řídit každý uchazeč o grant: „Přikázání prof. Edwardse“ jsou sice určena vědeckým pracovníkům zemí, ve kterých grantový systém již několik desetiletí úspěšně funguje, ale začínají být důležitá i pro nás.

Pravidlo 1: Pracujte na předběžném výzkumu! Zádná grantová agentura Vám neschválí projekt i na tu nejlepší myšlenku bez určitého minimálního předběžného výzkumu.

Pravidlo 2: Nalezněte správnou grantovou agenturu! Každá grantová agentura má nedostatek financí, pro-

to se snaží najít důvod k odeslání vašeho projektu jiné organizaci. S žádostmi o grant se neobracejte pouze na hlavní vědecké organizace, ale hledejte malé grantové agentury, které často podporují specifický vědecký výzkum.

Pravidlo 3: Informujte se o grantech!

V západních státech existuje několik adresářů grantových agentur. Každá knihovna by měla mít „Grants Register“, vydaný nakladatelstvím Macmillan Press, Besingstore, Hints, RG 21 285, UK. Obsahuje přes 2 000 adres organizací vypisujících granty, cituje dalších 20 důležitých grantových publikací. Další klíčový adresář se jmenuje „Government Grants, a Guide for Voluntary Organizations“, který obsahuje univerzální formulář projektu. Každoročně je vydávaný ve Velké Británii. Pro biology je důležitá publikace „Biomedical Research Funding“, ed. J. T. Dingle (1986, Elsevier) zasvěcené komentovaná W. Gratzem v Nature (Vol. 321, 387, 1986).

Pravidlo 4: Začínejte skromně!

Je nepravděpodobné, že neznámý výzkumný tým např. z Československa by získal tríletý grant. První žádost by měla být na jeden rok, během kterého získáte publikativelné výsledky, jež vás postaví do lepšího světla. Pak si znova přečtěte pravidlo 3.

Pravidlo 5: Kontaktujte grantovou agenturu předem!

Zatelefonujte jím a zeptejte se přesně na to, co je zajímá a co od vás potřebují. Prověřte termín odeslání žádosti. Prověřte zdánlivě podružné detaily – nároky na technické sily, počítacový čas apod.

Pravidlo 6: Návrh projektu pište na nečisto!

Vyplňte kopii formuláře a dejte ji přečíst češtináři kvůli gramatici a syntaxi, a kolegovi z vedlejšího ústavu kvůli odborné náplni. Neodborník ať vám povídá, zda je návrh projektu srozumitelný. Pamatujte, že žádná grantová agentura vám nesdílí důvody odmítnutí. Za to všechny chtějí znát ty samé věci:

- 1 – Proč chci zkoumat? (potřeba a význam výzkumu)
2 – Co chci zkoumat? (plán)
3 – Jak to chci udělat? (metoda)
4 – Co k tomu potřebuji? (lidi, přístroje, finance)

Pravidlo 7: Buďte kritičtí ke svému projektu!

Většina lidí je tak potěšena, že vyplnila formulář, že zapomene dívat se na něj očima posuzovatelů, které zajímají:

- 1 – Je projekt důležitý?
2 – Přinese výsledky?
3 – Je řešitel kompetentní?
4 – Bude výzkum zakončen včas?
5 – Je cena realistická?

Zvláště důležité je osobní obsazení projektu.

Pravidlo 8: Nechte si udělat externí oponenturu!

Zpádejte zkušeného oponenta nebo vedoucího jiného týmu, aby ocenil vaš projekt z hlediska grantové organizace, pro kterou je důležité:

- 1 – původnost projektu
2 – potenciální vědecký význam
3 – potenciální praktický význam
4 – správné znění návrhu projektu
5 – vhodnost použitých metod
6 – uskutečnitelnost v navrhovaném termínu
7 – odborné postavení žadatele

Pravidlo 9: Připravte se na neúspěch!

Žádost o grant často propadne z téhoto důvodu:

- 1 – projekt nemá větší vědecký význam
2 – je postaven na nerozumné hypotéze
3 – problematika je složitější, než si žadatel myslí
4 – je příliš mlhavá či obskurní (obyčejně když si nedáte záležet na znění projektu)
5 – příliš se spoléháte, že hlavní práci udělá někdo jiný
6 – nejsou peníze

Pravidlo 10: Nebuděte nafoukaní!

Blahopřej! Získali jste grant. Teď můžete sedět s nohami na stole a relaxovat, ale ne dlouho. Asi za rok dostanete dotazník se dvěma základními otázkami:

- 1 – přehled vytištěných a připravovaných publikací
2 – přehled nespisných úkolů.
Pokud jste nepracovali správně, bude to pro vás šok. Profesor David I. Edwards uzavírá: „Jestliže jste se svou žádostí neuspěli, nesvaluje na mne vinu. Jestli jsem vám pomohl získat grant, můžete mne pozvat na pivovar“. Podle D. I. Edwardsa (1989): Applying for a research grant – the Ten Commandments. N. E. London Polytechnics.

Přeložili a upravili:
Václav Cílek, František Patocka

Usnesení Komory volených

zástupců pracovišť ČSAV

ze dne 16. 11. 1990

1. KVZ souhlasí se zřízením Grantové agentury
2. KVZ schvaluje předložený materiál „Složení rad Grantové agentury“ s těmito změnami:

- a) I/1
Název oborové rady č. 2 se mění na „technické vědy a informatika“
b) Mění se na „Ředitel pracovišť ČSAV nemohou být členy oborových rad a vědecké rady“
c) II/5, 1. rádek
Mění se na „Každá oborová rada má nejvýše 19 členů“
d) II/5, 3. rádek
Doplňuje se o „nejvýše však 2 z jednoho ústavu“
e) II/5
Doplňuje se o „Vědecká rada Grantové agentury má právo na základě návrhu oborové rady nebo ústavu doplnit oborovou radu o 2 další členy z kandidátní listiny pracovníků ČSAV tak, aby byly vyrovnaný případné disproporce v zastoupení oborů“

- f) III/7, 4. rádek
Doplňuje se o „po třech za každé oddělení věd“
g) IV/12
Mění se na „Dalšími členy mohou být významní představitelé veřejnosti“
3. KVZ schvaluje předložený materiál „Volební řád pro volby do oborových rad a vědecké rady Grantové agentury ČSAV“ s těmito změnami:
a) II/7, začátek 4. věty
Mění se na „Na jedné kandidátní listině ...“
b) II/7
Termín doručení upravených kandidátních listin se mění z 2. prosince na 9. prosince 1990
c) II/7
Doplňuje se o „Volič má právo zakroužkovat celkem na všech kandidátních listinách do oborových rad nejvýše 15 kandidátů z pracovníků ČSAV a nejvýše 10 kandidátů, kteří nejsou pracovníky ČSAV. Volič vrátí všechny kandidátní listiny (i neupravené)“
V tomto smyslu se mění i vysvětlující text u bodu II/7, který je psán kurzívou.
d) IV/13
Doplňuje se o „Poněvadž oborová rada může mít nejvýše 2 členy z jednoho ústavu ČSAV, v případě, že z jednoho ústavu ČSAV projdou volbou více než 2 pracovníci, volební komise z nich vybere první 2 s největším počtem hlasů“

4. KVZ zvolila volební komisi v tomto složení:
– předseda dr. Sehnal – ASÚ
– místopředseda dr. Scheinder – ÚMCH
– členové
1 OR – K. Závěta – FZÚ
2 OR – ing. Pavel Kovanic – ÚTIA
3 OR – dr. Vladislav Čermák
4 OR – ing. Jiří Závada – ŽOCHB
5 OR – dr. Jiří Doskočil – ÚMG
6 OR – dr. Tomáš Herben – BÚ
7 OR – dr. František Vyskočil – FGÚ
8 OR – doc. ing. J. Chlumský – EÚ
9 OR – dr. Petr Čornej – ÚČSL
5. KVZ pověřuje Grantovou agenturu, aby zpracovala statut do 31. 12. 1990
6. KVZ vyslovuje podporu myšlenkám obsaženým v dopisu Výboru prezidia pro řízení pracovišť předsedníků vědeckých rad a voleným zástupcům pracovišť ze dne 26. 10. 1990 týkajícího se bývalých nomenklaturních kádrů na pracovištích ČSAV.
7. KVZ ukládá předsednictvu KVZ seznámit Komoru s rozpočtem na rok 1991 a hospodařením za rok 1990.
8. Předsednictvo KVZ vypracuje jednací řád KVZ a předloží jej plenu ke schválení.
Za správnost: dr. P. Lukáš

T. G. MASARYK – Scholarship Programme

(Masarykova stipendia)

Po návštěve prezidenta Václava Havla Velké Británie v březnu 1990 vyhlásila britská vláda ve spolupráci s University of London program ročních postgraduálních stipendií pro Čechy a Slovenskou republiku na této univerzitě. Stipendia poskytují možnosti dalších a postgraduálních studií na Univerzitě v Londýně pro pracovníky, kteří budou zastávat vedoucí funkce, rozhodovat a formulovat zásadní stanoviska ČSFR. Nabídka je odrazem pozitivního postoje britské vlády ke změnám ve východní Evropě.

Uchazeči o stipendium přicházejí z akademické půdy, státních služeb a soukromého sektoru.

Budou studovat v Londýně až 1 rok. Absolventi jednočlenného studia budou mít příslušný „Master degree“. Někteří uchazeči mohou přijet na kratší dobu k účasti na krátkodobých kurzech nebo za účelem výzkumné práce, délka pobytu je však minimálně 3 měsíce.

Stipendium zahrnuje školné, měsíční stipendium pokryvající životní náklady, patřičné kapesné a cestovné do Londýna a zpět.

Masarykova stipendia jsou poskytována v těchto oblastech:

Agriculture, Economics, Educational Theory, Environmental Studies, History, Law, Political Science, Public Health, Slavonic Studies, Social Sciences, Theology.

MASTERS DEGREE COURSES (BY EXAMINATION)

Tyto kurzy začínají v září nebo v říjnu, trvají 12

měsíců a poskytuji studentům školení ve zvoleném oboře. Studenti končí pisemnou prací a v některých předmětech formou disertačního díla jako součást kvalifikačních zkoušek. Předpokládá se, že uchazeči o tyto kurzy jsou mladší 35 let. Žádost o tyto kurzy musí být předloženy do 1. 2. nástupního roku.

NON-DEGREE RESEARCH

Kratší kurzy nebo výzkumné pobory musí trvat nejméně 3 měsíce a žádost lze předkládat během roku. Věková hranice pro starší uchazeče o kratší pobory není stanovena, nicméně věk a postavení bude zohledněno.

APPLICATIONS AND SELECTION

Uchazeči o Masarykova stipendia by měli být čs. státní příslušníci a měli by se po absolvování vrátit do ČSFR. Měli by mít ukončené vysokoškolské studium, musí vyplnit příslušné formuláře a v některých případech také vstupní formulář.

Uchazeči o krátkodobé kurzy by měli předložit žádost nejpozději 3 měsíce před nástupem.

Znalost angličtiny je podmínkou. V některých případech je možné zajistit kurz angličtiny před nástupem.

Žádosti zasílejte na adresu:

University of London

T. G. Masaryk Scholarship Programme

School of Slavonic and East European Studies

Senate House

Malet Street

London WC1E 7HU

FAX: (44)-71-436-8916

K 10. výročí úmrtí akademika Františka Šorma

Za početné účasti členů ČSAV, pracovníků Ústavu organické chemie a biochemie ČSAV a Ústavu molekulární genetiky ČSAV i rady dalších přátel a spolupracovníků se dne 19. listopadu 1990 konalo vzpomínkové setkání k 10. výročí úmrtí akademika Františka Šorma (28. 2. 1913 až 18. 11. 1980), vynikajícího představitele české chemické vědy, spoluzakladatele Československé akademie věd a jejího předsedy v letech 1962–1969, jehož osobnost a dílo se bývalý normalizační režim všeomnožně snažil vymazat z paměti naší veřejnosti i z dějin čs. vědy.

Na setkání promluvili dlouholetí spolupracovníci F. Šorma dr. ing. Jiří Gut, Dr.Sc., akademik Otto Wichterle a člen korespondent ČSAV Vlastimil Herout. Po ukončení setkání odhalil předseda Československé akademie věd akademik Otto Wichterle pamětní desku, připomínající zásluhy akademika Františka Šorma jako zakladatele bývalé Chemického ústavu ČSAV, z něhož se v dalších desetiletích vyvinula celá skupina dnešních předních chemických pracovišť ČSAV.

Miroslav Šmidák

International Society For Eighteenth-Century Studies ISECS East-West seminář, 1991

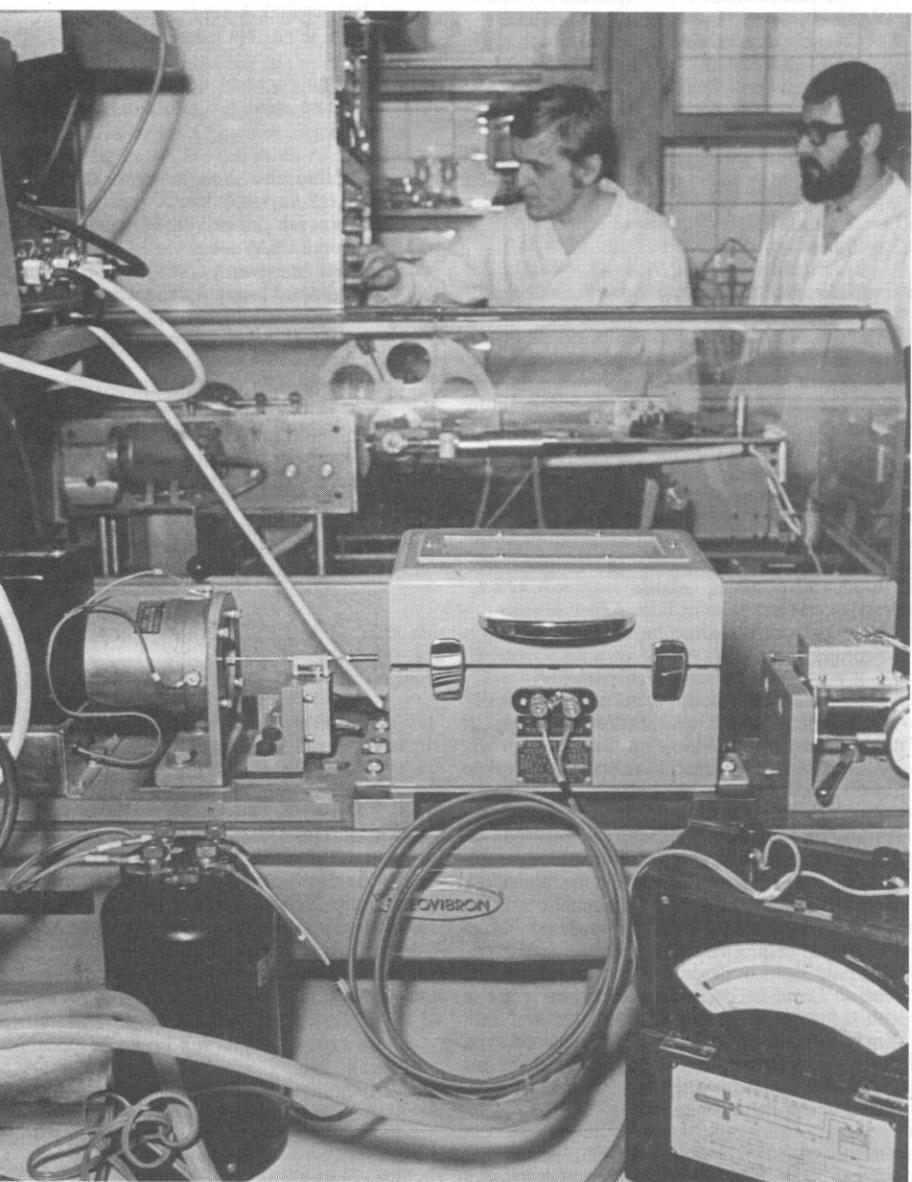
ISECS nabízí uchazečům z řad mladších vědeckých pracovníků ze všech oborů studií 18. století možnost zúčastnit se výše uvedeného semináře, který se koná v Oxfordu od 27. 7. do 31. 7. 1991 po mezinárodním kongresu o osvicenství v Bristolu.

Cílem semináře je podporovat navázání kontaktů mezi vědci z východu a západu. Veškeré náklady budou hrazeny.

Uchazeči musí splňovat tyto podmínky: před 1. lednem 1991 musí být mladší 40 let, musí mít titul CSc. nebo ekvivalent, musí hovořit francouzsky nebo anglicky, nejlépe oběma jazyky, musí napsat originální příspěvek v délce cca 20 stránek strojopisu na téma semináře a předložit jej do 1. 7. 1991, aby mohl být distribuován předem. Téma semináře je religiozita a ireligiozita.

Zájemci se mohou obrátit na adresu: ISECS, Voltaire Foundation, Taylor Institution, Oxford OX1 3NA England – termín: do 1. 12. 1990. Žádost musí obsahovat: národnost, datum narození, životopis (včetně data dosažení CSc.), seznamu základních publikací – ne recenzí knih, nepublikovaných materiálů a přednášek), stručný nástin připravovaného materiálu – 200–500 slov, 2 doporučující dopisy, které mohou být zaslány separátně a vyčerpávající informaci o jazykovém vzdělání.

Zájemci ze střední a východní Evropy obdrží měsíční stipendium, které pokryje jejich výdaje během kongresu v Bristolu (21.–27. 7. 1991) a umožní jim dokončit studia v Oxfordu do 22. 8. 1991.



Vedoucí redaktor: dr. Miroslav Šmidák
Redakce: dr. Dana Kaštáková, CSc., Národní 3,
Praha 1
Foto: Jiří Plecháč • Typo: Jaromír Dvořák
Sazba: STPVL, Academia Praha
Tisk: Academia Praha
Číslo 29, vychází 10. 12. 1990